Göteborgs kommun
stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

2020-09-10

Dnr-2018:10842

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolors arbete med jämställdhet vid Hammarkullsskolan F-3 i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolors arbete med jämställdhet vid Hammarkullsskolan F-3. Granskningen genomfördes under höstterminen 2019.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut 11 november 2019 , dnr 2018:10842.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Hammarkullsskolan F-3 senast den 31 augusti 2020 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Göteborgs kommun har inkommit med en sådan redovisning den 28 augusti 2020.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Bedömningsområde 1: *I vilken utsträckning leder rektor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete?*

Utvecklingsområde:

- Rektor behöver utveckla ett långsiktigt jämställdhetsarbete som utgår från identifierade behov. Arbetet behöver omfatta hela skolans organisation samt integreras och synliggöras i de ordinarie arbetsprocesserna kring trygghet och värdegrund. I detta ingår att fortlöpande kartlägga och följa upp jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö och utifrån jämställdhetsaspekter kopplade till värdegrundsfrågor och trygghet i bred bemärkelse. Det kan exempelvis vara personalens bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen och elevers upplevelse av utsatthet vad gäller könsrelaterade kränkningar. Därefter behöver rektorn göra en analys av det som framkommer i kartläggningen och uppföljningen besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen endast har redovisat planerade åtgärder. De planerade åtgärderna ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Bedömningsområde 2: *I vilken utsträckning arbetar lärare och skolans personal i övrigt medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet, ska mötas samt ges en jämställd och trygg skolmiljö?*

Utvecklingsområde:

- Skolpersonalen behöver regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten, i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö. Detta kan till exempel innebära att personalen diskuterar och reflekterar över sina egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund, att personalen diskuterar hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötande av elever och elevers bemötande av varandra, och att personalen diskuterar hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet på skolan. I detta ingår också att rektor ger förutsättningar för sådana diskussioner.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen endast har redovisat planerade åtgärder. De planerade åtgärderna ligger i linje med Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionens samlade bedömning är att åtgärder behövs för att höja kvaliteten inom granskningsområdet. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar därmed granskningen.

Bakgrund

Bedömningsområde 1: *I vilken utsträckning leder rektor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete?*

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Rektor behöver utveckla ett långsiktigt jämställdhetsarbete som utgår från identifierade behov. Arbetet behöver omfatta hela skolans organisation samt integreras och synliggöras i de ordinarie arbetsprocesserna kring trygghet och värdegrund. I detta ingår att fortlöpande kartlägga och följa upp jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö och utifrån jämställdhetsaspekter kopplade till värdegrundsfrågor och trygghet i bred bemärkelse. Det kan exempelvis vara personalens bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen och elevers upplevelse av utsatthet vad gäller könsrelaterade kränkningar. Därefter behöver rektorn göra en analys av det som framkommer i kartläggningen och uppföljningen besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Av huvudmannens redovisning framgår att det på grund av situationen med den rådande pandemin har varit svårt att genomföra vissa av de planerade åtgärderna. Planen är att kommande trygghetsenkäter ska ha ett särskilt fokus på jämställdhet för att rektor ska få ett mer gediget underlag att utgå från i både analysarbete samt åtgärdande arbete relaterat till jämställdhet. Vidare har elevhälsan fått i uppdrag att följa upp och analysera skolans resultat och utifrån denna analys göra planer för fortsatta förbättringar och förändringar så att arbetet med jämställdhetsperspektivet stärks.

Arbetet med det jämställdhetsrelaterade perspektivet kommer att integreras i skolans elevråd såväl som skolans trygghetsteam. Tanken är att eleverna kommer bli mer delaktiga i jämställdhetsarbetet och att länken mellan eleverna på skolan och skolans personal kommer att tydliggöras via detta arbete. Utifrån en analys av skolans behov kommer fokus i detta arbete ligga på machokultur, normer och dess påverkan i vidare bemärkelse. Arbetet med dessa fokusområden påbörjas hösten 2020 och kommer vara fokusområden under kommande läsår. Vidare har Hammarkullsskolan ett bibliotek som är bemannat med en utbildad skolbibliotekarie som kommer ha en aktiv roll i detta arbete, bland annat genom att lotsa elever och personal till lämplig litteratur och ge förslag på efterföljande pedagogiskt arbete. Det är bestämt att arbetet med fokus på jämställdhet ska integreras i alla skolämnen. Detta kommer att följas upp av rektor bland annat genom observationer och vid medarbetarsamtal.

Huvudmannen beskriver att förväntningen är att jämställdhetsperspektivet i mycket större grad kommer medvetandegöras bland såväl personal som elever. Vidare förväntas att detta ökade medvetandegörande kommer att bidra till en mer levande diskurs kring jämställdhet och att denna diskurs får synergieffekter gällande ett större kollegialt lärande kring jämställdhetsperspektivet vilket kan få positiva effekter för övrigt arbete på skolan. I förlängningen skall detta synas genom förändrat bemötande och attityder hos både elever och personal. På lång sikt förväntas eleverna få en större förståelse för jämställdhetsperspektivet, att personalen ska få ökad kunskap och att kränkningar överlag, men specifikt utifrån kön, ska minska på skolan. Rektorn leder och samordnar samtliga insatser.

Vidare redogör huvudmannen för att utvärderingen av läsårets arbete kommer få avgöra vilka ytterligare åtgärder rektor beslutar om. Utvärderingen blir avgörande för de kommande diskussioner, aktiviteter och åtgärder som rektor beslutar för kommande läsår. Utvärderingen, ihop med ett utökat fokus på jämställdhetsperspektivet, kommer vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Bedömningsområde 2: *I vilken utsträckning arbetar lärare och skolans personal i övrigt medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet, ska mötas samt ges en jämställd och trygg skolmiljö?*

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Skolpersonalen behöver regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten, i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö. Detta kan till exempel innebära att personalen diskuterar och reflekterar över sina egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund, att personalen diskuterar hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötande av elever och elevers bemötande av varandra, och att personalen diskuterar hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet på skolan. I detta ingår också att rektor ger förutsättningar för sådana diskussioner.

Av huvudmannens redovisning framgår att en av skolans ämnesledare fått i uppdrag att planera för och driva diskussioner om jämställdhet relaterat både till undervisningen och personalens egna tankar och föreställningar. Dessa diskussioner schemaläggs på skolans lärarmöten. Arbetet kommer att följas upp vid terminsslut av rektor, elevhälsa och ämnesledare för att utvärdera och vidare planera kommande fokus i de kollegiala samtalen rörande jämställdhetsperspektivet. De effekter som förväntas på längre sikt är att personalen succesivt kommer att få ökad kunskap om jämställdhet, vilket förväntas leda till större tolerans och bättre miljö på skolan. En större vana vid att diskutera och behandla jämställdhetsfrågor i både personal- och elevgrupp förväntas leda till att personalen på skolan har bättre verktyg och förutsättningar att på ett så bra vis som möjligt hantera exempelvis kränkningar. I förlängningen förväntas detta leda till att det på skolan finns ett bättre utgångsläge för att erbjuda alla elever på skolan en trygg miljö.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Inger Börjesson

X Anna Sundman Marknäs

Föredragande
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/grundskolors-arbete-med-jamstalldhet/

Bilaga 1: Författningsstöd

Bedömningsområde 1

1 kap. 4-5 §§, 2 kap. 8 och 25 §§ samt 4 kap. 3-5 §§ skollagen. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37) 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper samt 2.8 Rektorns ansvar. Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete —för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), s. 11-12, 27.

Bedömningsområde 2

1 kap. 4-5 §§ skollagen. 2 kap. 25 § skollagen. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, En likvärdig utbildning. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37), 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper. Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Skolans uppdrag